

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna štev. 1.50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2.50 od petih vrst. Inerdatni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Odpušteni slovenski učitelji na Primorskem — kontraktualni uslužbenci v Jugoslaviji.

Italija je narodnostna država, zato je centralistična in si prizadeva, da bi prepoznala z enotnim političnim duhom prebivalstvo v vseh pokrajinah, južnih in severnih, starih in novih; za avtonomijo ni ne želje ne razumevanja.

Italijanom se zdi pametno in pravično, da se narodne manjšine odpovejo svojemu duhu in jeziku in ljubezni do svojega rodu ter prostovoljno ali s silo utonejo v vladajočem življu. Nujno potrebna je asimilacija manjšin še posebno zaradi tega, ker prebivajo ob mejah držav, v katerih uživa njihov bistven del popolno jezikovno in narodnostno svobodo in je tedaj vedno nevarnost, da se želi manjšina združiti s svojo celoto onkraj meja; če se podjarmljenemu delu vzame jezikovna zavest, bo ta nevarnost minila, znanje in raba državnega jezika ga bo vedno bolj družila z gospodujočim narodom in državi. Jezik je važen znak narodnosti, obenem ni razlike med državnostjo in narodnostjo.

Slovinci na Primorskem so narodna manjšina in se morajo poitalijančiti; po fašistovskem načelu hitrosti naj se to poitalijančenje izvrši čim prej; sveti egoizem posvečuje najpogostejša in najbolj nečloveška sredstva za dosega tega namena.

Italijanska šola bo imela veliko moč, za italijansko šolo pa je treba italijanskih učiteljev. Slovenski učitelji naj se odpustijo, ker so vladnim smerem nevarni ali pa uspehov ne bodo imeli, saj narodni jezik še ni narodni duh.

Znebiti se slovenskih učiteljev ni bilo težko. Nekateri so bili ovadeni, da so državi nevarni, zato so bili odslovljeni. V Italiji je šolska oblast ločena od upravne, vendar je v političnih zadevah moralno odvisna in se mora pokoriti, kadar gre za državne koristi.

Marsikdo je moral pobegniti kar ponoči in na skrivnem, ker si ni bil svest življenja. Bilo je nekaj let, ko se je vse treslo že ob misli na grozovite metode fašistovskih napadov, ki se po svoji obliki niso prav nič razlikovali od brutalnih razbojniških napadov; bila je le razlika, da je varnostna oblast ščitila državljane pred razbojniki, nasprotno pa je fašiste podpirala v napadih na državljane in jih pred njimi branila, kadar niso bili v premoči. Nič ni bilo čudnega, če se je slovenski učitelj skušal čimprej rešiti in dobiti službo v Jugoslaviji, kjer je bil vsaj na varnem.

Pa tudi dva zakona sta bila, po katerih so bili odpušteni oni učitelji, o katerih so pošiljale krajevne oblasti — orožniki, narodna milica, občinski komisariji, prefekti, podprefekti in številni tuji in domači ovađuhi — neugodna poročila. To sta bila zakon o službeni asimilaciji bivših avstrijskih uslužbencev, po katerem niso bili potrjeni v službi vsi oni, o katerih so domnevali, da mrzijo Italijo, potem pa zakon o dispensi državnih nastavljenecv, ki ne soglašajo s smermi fašistovske vlade; po tem zakonu naj bodo upokojeni oni, ki službujejo nad 15 let in odslovljeni z odpravnino — kolikor let je služil, za toliko mesecev dobi plačo — oni, ki niso še doslužili 15 let. Ta zakon je zadel skoro vse zavedne in delovne slovenske učitelje. Zelo težka je bila odločitev: ali se udati in delovati proti svojemu ljudstvu in proti svoji vesti ali pa biti pripravljen na brezposelnost in pomanjkanje; posebno težko in hudo je bilo za one, ki imajo družino.

Tako se je godilo z zavednejšimi. Ali usoda bo zadela nezavedne, bojazljive in koristolovce. V Italiji, zlasti južni, kjer ni

velike industrije in si izobraženci iščejo eksistence v državnih službah, je mnogo nezaposlenih učiteljev; učiteljev je namreč preveč, učiteljskih mest pa premalo; moralo bi biti 120.000 mest, če naj bi bil za vsakih 60 otrok po en učitelj, pa jih je le 84.000; za ostala mesta, zgradbe in učitelje, bi bilo treba potrošiti 3 milijarde lir. Narodni boj je tudi boj za kruh, zato bodo morali slovenski učitelji, kar jih je še ostalo, izročiti svoja mesta tujcem, ki v skrbi za vsakdanji kruh z veseljem sprejmejo najneugodnejše mesto in se ne strašijo pred nemoralnim in mučnim delom.

Po kakšnem zakonu pa bodo pogнали mirne ljudi? Zakon določa, da se morejo učitelji, ki nimajo didaktične zmožnosti, upokojiti ali pa z odpravnino odpustiti; ta člen bo šolska oblast uporabljala in odstavljala slovenske učitelje z razlogom, da nimajo uspehov v italijanski in da italijanski učitelji bolj ustrezajo cilju raznarodovanja kot slovenski.

Tako se bo kmalu zgodilo, da ne bo med našim ljudstvom na Primorskem več slovenskih učiteljev. Sicer je pa sedanji položaj tako čuden, da naši narodnosti v Italiji bolj škoduje naš učitelj kot pa italijanski.

Med učitelji, ki so že v prvih letih zapustili podjarmljene kraje, so bili jugoslovenski državljani, ki jim je Italija odbila prošnjo za opcijo. Teh ni nihče obsojal. Bolj so se osramotili oni, ki so odšli iz Primorskega prostovoljno ali pa po preračunani krivdi, zato da so dobili v Jugoslaviji dobro mesto in da so živeli v miru in zadovoljstvu. Ti ubežniki so prav storili v svojo korist, tudi je gotovo, da bi se morali prej ali slej posloviti od nesrečnih krajev, vendar si pridržimo vso pravico do obsodbe. Ravno tako ne moremo še zanikati sadov zvestih, dokler ne doživimo konca drame, daši se sedaj naš življenj v Italiji bliža nesrečnemu poginu.

Različna je bila sreča v Jugoslaviji onih učiteljev, ki so se preselili iz Primorskega. Prvi so dobili dobra mesta, postali so kmalu državljani, štela so se jim vsa službena leta in povrnili so se jim selitveni stroški. Poznejšim je bilo težje izprostiti primerna mesta in državljanstva še sedaj nimajo; pač pa so jim nakazali plačo, ki jim gre po službeni dobi, in so stalno namočeni.

Precej drugače je z onimi, ki so letos prekoračili mejo in so proslili za službo v odrešeni domovini: nameščeni so po hribih, daleč od železnice, in ker so bili sprejeti v službo kot kontraktualci, uživajo začetno plačo, daši služijo po več let; popolno plačo pa dobijo šele tedaj, ko postanejo državljani. Ali opcije ne rešijo, ker je bila prošnja vložena po terminu, za podelitev državljanstva pa ni primerenega zakona; pravijo tudi, da italijanska diplomacija ne dovoli naši samostojni državi, da bi sprejemala pod svoje okrilje italijanske nezveste podanike.

Kako naj živi učitelj z družino vred s 1200 Din na mesec? Kako naj preživi družinski oče s to majhno vsoto sebe, ženo in otroke, izobrazuje odrasle sinove in plačuje dolgove, ki jih je moral napraviti za selitev in za prehranjevanje v času brezposelnosti? Človek, ki vse to izkuša, si misli, da je ves svet popolnoma propadel v morali in pravičnosti. Ali zaslužijo ti učitelji postavljane za svojo vztrajnost in zvestobo?

Organizacija in zastopniki slovenskega naroda naj se pobrigajo za te nesrečneže,

ki so jim Italijani vedno očitali, da niso njihove krvi in njihovega jezika, v Jugoslaviji pa jim odrekajo pravice, ker da niso državljani. Izposlušajo naj jim, da bodo po kateremkoli zakonu dobili državljanstvo, takoj pa naj se jim pripozna plača po njihovi službenih letih, in sicer od službene nastopa dalje.

MIRKO VAUDA:

K novemu projektu novega šolskega zakona. (Poglavje o prezrtih kmetijskih, obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šolah.)

V svojih dosedanjih izvajanjih sem se že parkrat dotaknil nadaljevalne šole, ki jo smatramo za sestavni del osnovne šole. Da pa je osnutek tega zakona kratkomalo prezrl nadaljevalno šolo, to je pa neodpušljivo, vsa novodobna stremjenja na polju šolstva naravnost ignorirajoči pogrešek. Naj izpregovorim o nadaljevalni šoli s posebnim ozirom na podeželsko šolo nekoliko več, upoštevajoč pri tem zlasti tudi tozadevne ureditve v sosednih državah.

V mestih in večjih krajih imamo tu in tam že take šole kot

obrtno- (trgovsko) nadaljevalne šole

s šolsko obveznostjo ondi bivajočih obrtnih vajencev oziroma zaposlencev.

Ravno na kmetih, pri podeželskem ljudstvu, kjer je potreba takih šol še večja, kjer bi tako krvavo rabili

kmetijsko-nadaljevalne šole,

tam takih šol ni in jih po novem šolskem zakonu tudi ne bo.

Neprecenljiv bi bil vzgojni pomen teh šol, kajti boleti nas mora, kako šoliodrasla mladina v svoji najnevarnejši — pošolski mladostni dobi brez vodstva, brez vajeti, brez prave orientacije tava po življenjskem »labirintu«, dokler je mnoge bridko preizkušene »iluzije« mladostne dobe ne izuče — če ne prepozno! Velekoristen bi bil nadalje življenjsko-praktičen pomen teh šol, ki bi mladino s posebnim upoštevanjem domačih krajevnih razmer pripravljale na bodoči poklic in to v naši agrarni državi v prvi vrsti k spoštovanju, ljubezni in spošobnosti za kmetijski stan.

Res so se tu in tam na nekaterih podeželskih šolah že pojavile prostovoljne take naprave, ki pa se morajo večinoma boriti s težkimi krajevnimi in gmotnimi razmerami. Država za te nadaljevalne šole kaže prav malo zanimanja in še to največ le v pač »lepih«, a sicer »skopih« besedah.

Sodobne razmere nam vendar že silijo, nam naravnost narekujejo, da kmetijski stan podpremo in vzdržimo najsigurneje z vzgojo pravega, iskrenega, za svoj stan na vse pripravljene kmetijskega naraščaja. »Mladino moramo privedi do spoznanja, da noben stan na svetu ne nudi toliko notranje, prave sreče, toliko svobode in neodvisnosti, toliko zdravja in odpornosti ter ne daje očitnejši tako močnih borec kot ravno kmetijski stan!« V teh besedah pa je tudi že izražen

pomen in program kmetijsko-nadaljevalnih šol.

Naš (UJU) projekt novega šolskega zakona iz leta 1920, je imel že predvidene nadaljevalne šole, a sedanji projekt — po 6 letih — jih neče poznati. Povedati moramo, da je ukrenila upeljavo nadaljevalnih šol že večina sosednih držav. Nekaj primerov:

Ni narodno zaveden, kdor v krajevnih praskah pozablja Slovence onkraj meje, zakaj tudi oni so organski del našega rodu, in učitelji, ki so osem let živeli med svojim ljudstvom v vedni negotovosti in v vednih nepravikah, so vredni, da se jih spomnijo oni, ki imajo vpliv v državi.

V Švici: Imenujem to državo na prvem mestu, kajti uvedeno ima nadaljevalno šolo (n. pr. v kantonu Bern itd.) že s šolskim zakonom iz leta 1894.; isto ondi po tem zakonu ustanavljajo občine, država pa jih vzdržuje glede šolskih potrebščin in učiteljskih plač polovično.

V Nemčiji: Tu že ustava s čl. 148. zahteva 8letni obvezni obisk osnovne in nato do 18. leta starosti obvezni obisk nadaljevalne šole.

V Saksonski: Vsaka dežela v Nemčiji, tako tudi Saksonska, ima v svojem področju lastno šolsko zakonodajo. Saksonska poseduje tačas le prehodni zakon za narodno šolstvo z dne 22. julija 1919, ki navaja tri vrste šol: splošno osnovno, pomožno in nadaljevalno šolo. Naloga zadnje je, delovati pri nadaljnji državljanski, poklicni in hišnogospodarski izobrazbi mladine.

V Franciji: Vlogo nadaljevalne šole prevzemajo tu osnovni šoli pričlenjene in pod istim vodstvom upravljane višje narodne šole ali dopolnilni tečaji.

V Angliji: Tu zahteva šolski zakon z dne 8. avgusta 1918 nadaljevalno šolo za vsa mladino do 18. leta starosti s 320 učnimi urami v letu; učne ure smejo biti le v dnevem času od 8. ure zjutraj do 7. ure zvečer.

V Švediji: Ministrska komisija je leta 1922, po triletnem proučevanju sestavila načrt za 6-letno osnovno šolo, po kateri ima slediti 4-razredna nadaljevalna ali strokovna šola. (Skupno torej 10-letna šolska obveznost).

V Rusiji: Šolska obveznost se tu pričneja z 8. letom ter konča s 17. letom starosti. Ima torej 9-letno obveznost obiskovanja že v mojih prejšnjih izvajanjih navedene enotne — delovne šole, ki se deli v dve stopnji: I. stopnja za decu od 8. do 12. leta; II. stopnja za decu od 12. do 17. leta starosti. V drugi stopnji je tako že tudi zastopana nadaljevalna šola.

V Avstriji: Tu eksistirajo izza poveljne dobe že v vsaki posamezni deželi posamezni posebni zakoni o nadaljevalni šoli.

V Italiji: Od leta 1894. do leta 1923. so tu imeli nižjo in višjo osnovno šolo, pa povrh tudi nadaljevalno šolo, in sicer slednje kot nedeljsko ali večerno šolo. Z novimi učnimi načrti z dne 23. novembra 1923 pa je bil ustvarjen še modernejši ustroj osnovne in nadaljevalne šole.

Iz teh par primerov vidimo, da država za državo priznava, ali ima že upeljane, ali vsaj resno pripravlja nepotrebne nadaljevalne šole, a mi Jugosloveni — mar čakamo na nje s šolsko zakonodajo prihodnjega stoletja?

Predlagam: Tudi v naš narodno-šolski zakon naj se sprejme osnovanje in obveznost nadaljevalnih šol kot sestavnega dela osnovnih šol; izrečno pa še zahtevajmo

podeželsko-nadaljevalno šolo.

LISTEK.

Glasbena revija „Zbori“.

(Urejuje pevovodja Zorko Prelovec, izdaja in zalaga pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani, »Narodni dom«.)

Drugi letnik (1926.) »Zborov« prinaša na 76 straneh 11 moških, 15 mešanih in 6 ženskih, skupaj 32 a capella zborov, v glasbeno-književni prilogi, ki obsega 54 strani, pa čitamo jako poučne članke o glasbi (n. pr. Josip Mantuani »O jugoslovenski glasbi«), zanimive življenjepise naših skladateljev in zaslužnih pevcev, o razvojni smeri zborovskega petja, operno in koncertno kroniko itd.

Vse te skladbe in vso to obsežno tvarino dobiš za letno naročnino borih 40 Din! Letnika 1926. »Zborov« je še dovolj na razpolago. Uprava »Zborov« prodaja tudi posamezne partiture vseh v minulem letu pri-

občenih skladb po malenkostni ceni 1 Din za dve strani. Vsako pevsko društvo, oziroma vsak pevec in vsaka pevka si za to nezamaten znesek pač lahko preskrbi katerokoli v »Zborih« objavljeno skladbo, ki je jako snažno in čitljivo litografirana; saj je prepisovanje in vsako razmnoževanje teh skladb po zakonu prepovedano.

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« si je nadelo z izdajanjem mesečne glasbene revije »Zbori« plemenito nalogo, da za nizko naročnino letnih 40 Din preskrbuje našim pevskim društvom dobre koncertne skladbe. Umevno je, da žrtvuje »Ljubljanski Zvon« temu nesebičnemu, vse hvale vrednemu podjetju jako mnogo časa, truda in skrbi, zato pa mora biti nele vsako pevsko društvo, ampak tudi vsak zaveden pevec in vsaka zavedna pevka naročnik in reden plačnik »Zborov«, zakaj čim več naročnikov bodo »Zbori« imeli, tem več nam bodo mogli nuditi. Z mnogoštevilnimi naročniki in plačniki se najlepše in hvaležno oddolžimo požrtvovalnemu delu »Ljubljanskega Zvona« na glasbeno-kulturnem polju.

Izborno glasbeno revijo »Zbori« priporočamo v nabavo vsem sreskim učiteljskim knjižnicam in vsem lokalnim učiteljskim knjižnicam na osnovnih in meščanskih šolah že zaradi spretno urejevanje glasbeno-književne priloge, ki prinaša res mnogo jako poučnih člankov najboljših naših glasbenikov o slovenski, jugoslovenski in slovanski glasbi, o glasbeni zgodovini, o glasbenih listih, sploh o vsem glasbenem življenju, s katerim se mora seznaniti tudi vse učiteljstvo, ki mu je skrb za splošno srčno in kulturno izobrazbo.

Posebno toplo priporočamo odboru novoustanovljenega »Učiteljskega pevskega zbora UJU« v Ljubljani, da se pridno poslužuje koncertnih a capella skladb iz »Zborov«, vsak sodelujoči član in vsaka sodelujoča članica UPZ pa bodi naročnik »Zborov«. S tem je prihranjeno zamudno izpisovanje in pomnoževanje glasov in nadležno razpošiljanje notnega materiala članstvu po Sloveniji; zastopuje le poziv v »Učiteljskem Tovarišu«, naj se vsak pevec in vsaka pevka seznanijo in vest-

no pripravi s svojo pevsko partijo pred skupno pevsko vajo iz skladbe, ki jo določi odbor ali artistični odsek UPZ v tej ali oni številki »Zborov«. Posameznik si jako olajša študij svoje pevne partije v določeni skladbi, ker ima namesto izpisanega glasu pred seboj partituro, pri skupni pevski vaji pa je delo zopet mnogo olajšano do hitrejšega in popolnega priučjenja skladbe.

Naročnina 40 Din na »Zbore« za leto 1927. je pač tako minimalna, da jo vsak član UPZ prav lahko zmore in si kar najhitrejšje nabavi »Zbore«; če bi pa ne zmogel vsega zneska naenkrat, sem uverjen, da bo uprava »Zborov« rada dovolila plačevanje naročnine v štirih mesečnih obrokih po 10 Din. Le hitro naročajte, da more uprava določiti naklado lista, in zahtevajte primer-no število poloničnic!

Podpirajmo plemenito kulturno delo pevskega društva »Ljubljanski Zvon«!

Prispevajte kot podporniki „Pevskemu zboru UJU učiteljstva“!

(Razprave o namenu in ustroju pedagoške nadaljevalne šole naj postanejo aktualne v vseh naših družtvih, zlasti še v naših glasilih in pedagoških odsekih!)

Prehajamo h koncu. Lotil sem se poglavja o smotru, vrstah narodne šole ter učni obveznosti (čl. 1.—23.) z nekoliko posebnimi izjavami, ker vidim v tem poglavju, kakor pač pravilno in upravičeno zavzema čelno mesto v osnutku šolskega zakona, zares

najpoglavitejši oddelek šolske zakonodaje.

Vabim in pričakujem, da se k nadaljevanju razprav k ostalim poglavjem šolskega zakona priključijo drugi tovariši in tovarišice. Sleherni goji vsekakor bolj zanimanje za eno ali drugo poglavje, ima tu ali tam več izkušenj ali več upogleda v tozadevne ureditve v drugih državah. Poslušajmo, pa tudi dajmo se slišati, in sicer mnogi in če bi bilo mogoče: vsi.

Meščanskošolski vestnik.

ZBOROVANJE LJUBLJANSKEGA ODBORA MEŠČANSKOŠOLSKE ORGANIZACIJE.

V soboto 26. t. m. je zborovalo učiteljsko meščanskih šol ljubljanske oblasti v Ljubljani. Udeležba je bila sijajna, saj je bilo zbrano skoro vse učiteljsko te oblasti.

Iz stvarnega predsednikovega poročila je bilo razvidno, kako trnjeva je pot razvoja tega šolstva v naši domovini. Vprašanje honoriranja nadur je naravnost sramota za naše razmere, v katerih ne spoštujejo zakonskih odredb in predpisov oni, ki jih izdajajo.

Razveseljivo je, da dobi to šolstvo posebnega referenta v ministru prosvete in da pride najbrže tudi meščanskošolski zakon pred skupščino, istočasno ali vsaj kmalu za osnovno in srednješolskim zakonom.

Tovariš Rudolf Pečjak nam je v svojem globoko zasnovanem referatu odkril lepote zgodovinskega pouka, ki je z veroukom edini vzgajatelj v dobi materializma.

Prav je povdaril, da smo nasprotniki materializma v besedi, v praksi pa mu podlegamo, ker premočno cenimo zgodovino — učiteljico, vzgojiteljico in tolažnico v težkih dneh.

Druge rakrane današnje dobe se je dotaknil tov. Jedrlič s problemom naše vzgoje.

Odeček si je izbral za prihodnje upravno leto načelnika, ki ga potrdi še občni zbor v Celju in razpravljaj v vseh vprašanjih, ki so za meščansko šolo aktualna.

Tudi to zborovanje je pokazalo, kako lahko sede pri stvarnem šolskem delu skupaj zastopniki vseh mogočih svetovnih in političnih nazorov in da je mogoče resničen napredek šolstva le v sodelovanju prav vsega učiteljsstva v eni sami stanovski organizaciji.

Vzgojna in kulturna platforma ima dovolj prostora za vse, ki streme po duhovnem preorenju naroda in države, ki streme po dvigu šolstva iz današnje strankarske brozge.

In to dokazuje ravno meščanskošolsko učiteljsvo, ki se je prvo otreslo strankarskega varuštva in stopilo na pot depolitizacije šole in učiteljsstva in dokazalo z dosedanjim delom, da je to načelo zdravo in pravo. Pojdimo krepko za njimi in z njimi v lepšo bodočnost.

A. M.
— m Sklep II. trimesečja na meščanskih šolah. Na meščanskih šolah se je zaključilo II. trimesečje 28. februarja. Ta dan se je še vršil pouk, a 1. marca je bil pouk prost. Dijaške knjižice z vpisanimi ocenami za I. in II. trimesečje so prejeli učenci(ke) 2. marca. Isto velja tudi za srednje šole.

Splošne vesti.

— Štedenje, ki ni štedenje. Kakor smo izvedeli, hočejo skrčiti število sreskih šolskih nadzornikov v celi Sloveniji na petnajst, kakor v zasmešnih zahtevi naše organizacije, katere se poteguje za to, da bi bilo enemu sreskemu šolskemu nadzorniku prideljenih največ 80 razredov, odnosno učnih oseb. V mariborski oblasti bo baje samo 7, namesto dosedanjih 12 nadzornikov. Če sedaj so bili nadzorniki preobloženi s pisarniškim delom, kaj bo še potem, ko bo imela večina nadzornikov do 200 in čez razredov prideljenih v nadzorovanje in po pravilniku naj bi se šole dvakrat na leto nadzorovale. Namesto da bi nadzornike razbremenili vsaj s poenostavljenjem tako komplicirane administracije, naložijo mu novih bremen, ne da bi storili kaj za njih razbremenitev. Na to, da so bili tudi v bivši Avstriji nadzorovalni okoliši mnogo večji, se naj nikdo ne opira, ker takratno pisarniško delo se z današnjim ne da primerjati ter so imeli nadzorniki toliko in takih pisarniških moči, da so se lahko posvetili po večini le nadzorovanju, nadzorovali so pa komaj v dveh letih vsakega učitelja, ne pa dvakrat v letu vsakega, kakor je sedaj predpis. Poglejmo še tudi, koliko bodo z redukcijo prihranili. Kakor znano, imajo nadzorniki le svoje učiteljske plače brez vsakih doklad ter obljubljenov povrnitev potnik stroškov, kakor drugi državni uradniki. Ampak to je vse le bolj na papirju, ker večina nadzornikov je dobila povrnitve ne potne stroške samo za en mesec predteklega šolskega leta. Recimo pa, da bo uprava vendar vsaj to enkrat uredila. Izdatki bi se s tem, da imajo nadzorniki daljša pota, še povečali in število pomožnih

uradnikov bi se v pisarnah tudi moralo povečati, s čimer bi se tudi stroški povečali. Edino, kar bi država prihranila, bi bila učiteljska plača istih nadzornikov, ki bi morali nazaj v šole. Ako pa primerjamo ta prihranek s sicer prej navedenimi večjimi stroški, bo čisti dobiček pač neznamenit, ali pa ga sploh ne bo. Jasno pa je, da bo z redukcijo nadzornikov trpela izredno veliko na napredku naša šola. Naša organizacija naj pojasni merodajnim činiteljem škodo, ki bi jo imela šola in s tem država, da to po možnosti preprečijo.

— Izprememba nadzorovalnih okolišev. Kot smo že poročali, je po novem finančnem zakonu predvidena redukcija nadzornikov. Da se to lahko izvrši, predvideva prosvetna uprava združenje dveh ali več nadzorovalnih okolišev v enega. V koliko bo to pripomoglo do boljših učnih uspehov ne vemo, pač pa smo mnenja, da bi bolje kazalo varčevati drugje in ne pri tako važnih postojankah kot so nadzorniška mesta. Tudi di faktično ne bo prav nič prihranjenega. Če se upokojijo nadzorniki, bo morala plačevati država enemu pokojnino in še eno učno moč, ki zasede nadzornikovo službeno mesto; če pa odstavi država nadzornike na njih službena mesta, bo vsaj za dogleden čas plačevala nekaj učnih oseb na razpoložanju. Izguba na obe strani. Na potnih pavšalih pa tudi ne bo prihranila država prav nič, ker jih bo morala izplačati, če hoče, da bodo šole nadzorovane. Pač pa bo šolstvo in država na izgubi, ker bodo nadzorniki preobremenjeni in bo država morala prideliti eno učno osebo namesto reduciranih nadzornikov v pisarno. Tu štedi sv. Birokracij.

— Seja Glavnega odbora UJU se bo vršila dne 12. in 13. marca t. l. v Beogradu. Na tej seji se bo razpravljalo o projektu pravi UJU, učnem načrtu in več drugih nujnih aktualnih vprašanjih. Okrajna učiteljska društva UJU in člani ožjega sosveta UJU, ki imajo kake posebne želje in predloge za njihove zastopnike v Glavnem odboru, naj svoje predloge pošljejo takoj po verjeništvu, da jih bo po možnosti upoštevalo in osebno predložilo centrali UJU. Seje Glavnega odbora se udeležijo zastopniki ljubljanskega poverjeništvu polnoštevno.

— V splitsko-oblastno skupščino so bili izvoljeni učitelji: Josip Grčma, sreski šolski nadzornik Hvara in Dušan Novaković, sreski šolski nadzornik Knina. — V ljubljansko-oblastno skupščino je vstopil kot namestnik tov. Lojze Peterlin iz Kočevja.

— Pojasnila v pravno-obrambnih zadevah. Tovariše(ice), ki žele informacij v pravno-obrambnih zadevah, prosimo, naj se obračajo le na poverjeništvu v svrhu enotnega postopanja in evidence. Vsaki prošnji za pojasnilo priložite potrebne listine, ker se drugače v mnogih slučajih ne more proučiti zadeve in jo hitro pojasniti. Prošnji je tudi priložiti znamko za odgovor.

— Seja širjega sosveta UJU pov. Split se je vršila meseca januarja. Na seji so razpravljali o povišicah položajne plače, ki se sedaj zavlačujejo, ker pripada izplačilo šole od dneva podpisa dekreta. Posamezni predsedniki okrajnih učiteljskih društev so poročali o delovanju istih. Iz poročil društvenih predsednikov je razvidno, da boleha tam organizacija na partizanstvu, kakor drugje.

— Berlinski pedagoški študijski tedni za inozemce se vršijo tudi v letošnjih počitnicah. Prvi je telovadni tečaj, ki obsega teoretičen in praktičen pouk telovadbe. Pouk traja od 23. junija do 6. julija 1927. Udeležba 30, a pristojbina za vsacega 40 M. Drugi je jezikovni tečaj od 23. junija do 6. julija 1927. Obsega: a) Nemško fonetiko, b) vaje v opazovanju nemškega pesništva. Udeležencev 30, pristojbina 40 M. Tečaj z o rokotvorni pouk, poučevalo se bo razne umetne pisave, petlarstvo, tkanje in izdelovanje marjonet. Traja od 13. do 27. julija za 20 udeležencev. Pristojbina 40 M.

Risarski tečaj obsega osnovne pojme risarskega pouka, dekorativno risanje, risanje po naravi, grafiko itd. Traja od 10. do 24. avgusta 1927. Udeležencev 20, pristojbina 40 M. Metodični tečaj od 10. do 24. avgusta 1927 za 40 udeležencev, pristojbina 30 M. Natančnejša pojasnila o gornjih tečajih daje: *Auslands-Abteilung des Zentralinstituts, Berlin W. 35, Potsdamer Strasse 120.*

— Državni nameščenci vabljeni za priče na sodišče in uradna tajnost. Ker se je dogodil slučaj, da se neki državni uslužbenec tudi ponovnemu povabilu kot priča k sodišču ni odzval, češ, da se povabilu ne odzove preje, dokler ne bude razrešen dolžnosti uradne molčečnosti, ker gre za zadevo, katero je izvedel v službi in na svojem službenem položaju, je izdal prosvetni oddelek sledeča navodila: Ravnanje dotičnega državnega nameščenca v tem slučaju ni ustrezalo popolnoma principom, izraženim v § 320.—325. c. pr. Državni nameščeneec je pač obvezan v smislu čl. 91. čin. zak., da ne izdaja uradne tajnosti, vendar pa ravna pravilno, ako se najpreje zanima, o čem naj bo zaslišan in je zlasti pravilno, da se udeleži razprave, posebno če se vrši v istem kraju, da iz ust razpravljajočega sodnika najpoprej izve, o čem naj bo zaslišan ter šele potem po svoji najboljši vesti presodi in izjavi, ali bi odgovarjanje na stavljena vprašanja tvorilo v resnici kakšno kršitev uradne tajnosti ali ne. — Praksa in zakon pač dovoljujeta, da državni nameščeneec, vabljen kot priča že pred razpravo naznanji sodišču, da hoče izpovedbo odkloniti: po § 320. c. p. r. pač

velja, da državni nameščeneec ne sme biti zaslišan kot priča, ako bi njegova izpovedba kršila naložene mu dolžnosti uradne molčečnosti, dokler te dolžnosti ni razrešen po nadrejenem oblastvu. Kaj tvori uradna tajnost, je treba presojevati v vsakem konkretnem primeru in po zakonu prepustiti odločitev sodišču (§ 324. c. p. r.) Sodišče odločuje bodisi na podlagi prejšnjega naznanila priče, došlega že pred razpravo ali pa na podlagi izjave priče pri razpravi, dali dotični nameščeneec po pravici odklanja izpoved in sodišče je tudi po klicano, prič zabraniti izpovedovanje, če hoče izpovedovati o uradnih tajnostih, predno je prišla predpisana razrešitev dolžnosti uradne molčečnosti. — Če priča, ki je naznanila že pred razpravo, da jo k razpravi ne bo, od sodišča ne dobi pravčasno obvestila, da ni treba priti k razpravi, potem bi ravnala pač pravilno, če se zglaš pri sodišču pri razpravljajočem sodniku, od katerega izve o čem naj bo zaslišan in pri tej priliki bi tudi seveda prišlo do razjasnitve ali gre sploh za uradno tajnost ali ne, namreč za tako uradno tajnost, ki jo ima v smislu čl. 91. čin. zak. — Tudi če hoče državni nameščeneec kot priča odkloniti izpovedbo v celoti, je pravilneje, da ne izostane od razprave, kajti čeravno predpisuje zakon, da se mora njegova izjava o odklonitvi izpovedbe upoštevati, vendar mu zakon ne dovoljuje, samo radi svoje odklonitve izostati od razprave, predno je sodišče priznalo vzroke odklonitve. — Če pride torej sodišče do sklepa, da odklonitev ni dopustna, zadenejo prič zakonite posledice izostanka v smislu § 333. c. p. r.

— Dne 16. februarja 1927 je obhajal tovariš Matija Hiti, upokojeni nadučitelj, zdrav in čil v krogu svoje družine 70. rojstni dan. Imenovani je rojen na Dolenjskem, kjer je tudi kasneje učiteljeval 26 let. Zadnje njegovo službeno mesto je bil Dob pri Domžalah. Tu je neumorno deloval dolgih 22 let kot šolski upravitelj. Njegova prsa ne diči javno odklikovanje, a njegovo odklikovanje je višje — to je za vest, da je vršil svojo dolžnost skozi celih 48 let s tih vno in vztrajnostjo in si pridobil s tem hvaležnost stoterih svojih učencev. — Preteklo leto je slavil 50-letnico mature. Da bi užival zasluženi pokoj v miru, se je pred nekaj leti preselil v lastno, prištedeno hišico v Dobu. Dal Bog, še mnoga leta!

— † Matija Pirc. Dne 24. februarja 1927 je umrl v Mariboru upokojeni gosp. ravnatelj državnega moškega učiteljskega Matija Pirc. Rajni je bil dobronik nas vseh, ki smo položili v Mariboru dodatni izpit, odnosno izpit iz tkzv. nacionalnih predmetov. Naprošam Vas torej tovariši in tovarišice »domačini« v Prekmurju, da počastimo spomin našega dobronika s tem, da na mesto venca podarimo vsaj po 25 Din »Učiteljskemu domu« v Mariboru. Bilo nas je okroglo 60, ki smo bili deležni do brote rajnega, torej ako se odzovete vsi moji prošnji, lahko zberemo 1500 Din Učiteljskemu domu, ki bi jih potem izročili s prošnjo, naj se zagotovi v U. D. eno mesto za dijaka Prekmurca, ki bi se pripravljaj za učiteljsko delo na manjšinskih šolah pri nas. Hvaležnost je cvet duše, ne prezrite torej moje prošnje! Denarne pošiljatve prosim na naslov šolskega vodstva v Turnišče. — Turnišče, dne 28. februarja 1927. — Julij Kontler.

— Javen poziv narodnim poslancem prinaša »Naš glas«, v katerem pravi, da z ozirom na znižane draginjske doklade in zvišanja službene dobe za doseg pravic na penzijo državnim nameščencem bi bilo v interesu javne morale in ugleda narodnih poslancev in ministrov, da se sprejmejo v novi finančni zakon določbe: 1. Narodnim poslancem se znižajo dnevnice za 30%, to je za toliko kakor draginjske doklade najvišjim grupam državnih uslužbencev. 2. Ministri dobijo pravico na penzijo po triletni ministrski službi.

— Resolucijo mariborskega učiteljskega društva o našem gmotnem položaju prinaša »Naš glas« radi njene važnosti v celoti.

— Priporočljiva učila in knjige. Tvrdka Sever in Komp. v Ljubljani je izdala velike reklamne table v barvah za skoraj vso povrtino in cvetice. Slike so prav dobre in služijo prav dobro kot učilo. Prekrasno cvetje pa »zapelje« marsikoga, da ga začne celo gojiti. Naročite to učilo, ki nič ne stane in zadovoljni boste. — Drugi prav dober učni pripomoček je »Tabela za brzo ugotovitev prostornine pri sodih, kadeh, valjih itd. Dobi se pri Franc Makucu, Vinica pri Črnomlju in stane 2 Din. Za ponavljalne in kmetijske nadaljevalne šole je to učilo zelo praktično. Kmetijska Matica v Ljubljani je izdala več gospodarskih in gospodinjskih knjig, ki so za podeželje velike važnosti. Zbirka kmetijskih naukov v dveh zvezkih, kuharske bukvice za kmečke žene in dekleta, Sadjarstvo, Kmetijski koledar, Planšarstvo. To so knjige, brez katerih ne bi smela biti niti ena podeželjska šola. Časi so taki, da moramo posvečati vso pozornost gospodarski naobrazbi naših kmetijskih fantov in deklet in jih seznanjati z naprednim kmetijstvom.

— Knjigo »Risanje s podrobnim učnim načrtom in navodilom za prvih osem šolskih let«, sestavljal ravnatelj A. Novak — priporočata tudi »Obrtni vestnik« (glasilo obrtnih zadrug) še posebej obrtno nadaljevalnim šolam. Obenem pa čitam tudi razpravo o praktičnih konstrukcijah pravilnih mnogokotnikov, kar tudi pogostoma rabijo pri delu mizarji in kleparji. — J. B.

— Upokojitev Aleksandra Devčiča, šolskega upravitelja v Podgori v Dalmačiji, se je izvršila na njegovo lastno prošnjo. Devčič je ves čas svojega učiteljskega sodeloval tudi pri »Pokretu«. Bil je šolski nadzornik, predsednik splitskega učiteljskega društva in tudi poverjenik UJU v Splitu. Po trudopolni poti stopa v zasluženi pokoj.

— Vsa učiteljska društva mariborske oblasti vabi Učiteljski dom v Mariboru, da pošljejo vsaj po enega zastopnika na njegov občni zbor 6. marca. Naša institucija je tako važna, da moramo biti vsi do podrobnosti poučeni o njej. Le s skupnim delom nas vseh se zamore že v doglednem času dvigniti naš dom, ki bode naš ponos in živa priča našega dela in žrtve lastnemu stanu v prid.

— Nadaljnji trije učni tečaji na srednji vinarški in sadjarski šoli v Mariboru se vrše zaporedoma pet dni, t. j. od 8. do 12. marca t. l., in sicer: 1. dne 8. marca (torek) o trsnih rezi in o grozdnem sukaču; 2. dne 9. marca (sreda) o cepljenju in trsničarstvu; 3. od 10. do 12. marca (četrtek, petek in sobota) o kletarstvu. Pouk obsega predavanja in razkazovanja z vajami. Začetek vsak dan ob 9. uri. Vinarji in njih odrasli otroci ob njegova spola se naj tečajeve udeležijo v obilnem številu. Pismene prijave sprejema direkcija navedene šole. Siromašni udeleženci tridnevneva kletarskega tečaja dobe denarne podpore, ako predložijo uradna potrdila svoje občine o siromaštvu. — Direktor Andrej Žmavc.

— Važno za vinarje, viničarje in šole. Letak »Grozni sukač« v obliki brošurice, ki ga izda Vinarški in sadjarski odsek Kmetijske družbe v Mariboru, je gotov; manjkajo samo še podobe v barvotisku, ki se dnevno pričakujejo iz inozemstva, naker se nemudoma prične z razpošiljanjem. Cena letaku bo samo okoli 5 Din s poštnino vred. Priporočajo se skupna naročila, n. pr. po Kmetijskih podružnicah, ki dobe brošurico brezplačno na ogled. Naročila sprejemata navedeni odsek in direkcija srednje vinarške in sadjarske šole v Mariboru. Ako vreme dopušča, naj se trsna rez le obavi. Še druga dela proti škodljivcu po navodilih v letaku se lahko obavijo tudi po že izvršeni rezi. — Direktor Andr. Žmavc.

— Šolskim vodstvom. Jugoslovenska Matica naznanja, da se prične zrebanje števil III. književne tombole nepreklicno dne 4. marca t. l. Zato prosi vsa šolska vodstva, da zaključijo prodajo tombolskih tablic dne 2. marca, event. neprodane tablice pa oddajo na pošto, tako da prispejo v Ljubljano 3. marca t. l. Obenem naj blagovolljivo nakazati izkupiček prodanih tablic. Zrebanje se bo vršilo do 22. aprila, in sicer vsak petek v tednu. Izrebane številke bodo objavljene vsako soboto, odnosno nedeljo v vseh slovenskih dnevnikih in v »Učiteljskem Tovarišu«.

— Na znanje učiteljima-izbjeglicama. (Sresko učiteljsko združenje — Split.) Često se učitelji izbeglice obračajo Jugoslovenskoj Matici v Beogradu, da pospešijo rešenje njihovih molbi za sticanje državljanstva. No pri tom ne kaže, ni kad su molbu prikazali, ni preko koje vlasti. A onda je utaman svaki trud, jer ni pri najboljoj administraciji ne bi im se moglo da udovolji. Zato se skreće pažnja svim učiteljima-izbjeglicama, kojima molba za sticanje državljanstva još nije riješena, neka Jugoslovenski Matici v Beogradu (Sken-derbegova 14) čim prije jave 1. kad su molbu prikazali, dotično kad je ona po priliki mogla stići u ministarstvo unutrašnjih djela; 2. preko koje su je vlasti poslali (preko konzulata, sreske ili oblasne uprave, eventualno preko Jugoslavenske Maticice i td.); 3. je li to bila molba za opciju, ili pak za sticanje državljanstva redovnim putem (u ovom posljednjem slučaju: je li bila opskrbljena taksonom markom od 100 dinara).

— Učiteljski dom v Skoplju. Učiteljsko društvo v Skoplju je v več sejah presretalo vprašanje postavitve lastnega doma. Izdelana so že pravila in izvoljen odbor. Namen tega odbora je postaviti tako velik dom, da bo odgovarjal potrebam Južne Srbije.

— Učiteljski tečaji. Ministrstvo prosvete pripravlja za letos pedagoške kurze za učiteljsvo. V ta namen je določenih 80.000 Din.

Boj za svobodo in neodvisnost učiteljskega stanu.

— e Boj za učiteljske pravice so — jeremijade. »Edinstvo« št. 8. piše: »Predale »Učiteljskega Tovariša« so polnile v zadnjem času jeremijade zaradi Modernoro ferjevega premeščenja.« — Ali se ne pravi to norčevati se iz učiteljskih pravic in zahtev in se delati norca iz učiteljsva, kar počenja »Edinstvo«?

— e Kdo se bori za učiteljske pravice? »Edinstvo« piše v 8. številki dobesedno: »Nekaj preglašnih in prebojevih Slomškarjev je bilo na podlagi čl. 71. premeščenja. Hudo je napadel takrat »Učiteljski Tovariš« prosvetnega šefa dr. P.«

— e Nekoliko kolegijalnosti, spravljivi vosti in dobre volje še lahko vse popravijo piše »Edinstvo« in dostavlja: »Od vseh strani prihajajo čim jasnejše opozoritve, se kliče h kompromisu, le poklicani nočajo ničesar čuti. Zapišite si: z odbijanjem in zmerjanjem, diktatorstvom tirate slovensko učiteljsvo v vedno večji razkol. Si li upate prevzeti pred zgodovino odgovornost?« — Poklicane od gospodarskih podjetij

ki so pri »Edinstvu«, vprašamo, če so na svojo adresno natisnili gornje besede. Še je čas, dobra volja lahko vse popravi, čeprav zelo, zelo težko. Z odbijanjem in razkolom, katerega krivda ni na naši strani, se ne bo dalo popraviti in ne rešiti. Si li upate pred zgodovino prevzeti to odgovornost, da ne bo pisala tudi pri gospodarskih podjetjih o za voženem gospodarstvu — ko bo že prepozno? Če je pri vas toliko volje za resno delo in skupno delo vsega stanu, kakor pri nas, bo hitro rešeno to vprašanje in bo konec prepričev in brezplodnih prekanj!

— e Na javen poziv »Edinstva«: »Resnica o žigosani spomenici«, sledeče: Res ni prišlo do obsodbe, ker smo mi privolili v poravnavo, za katero so nam mnogi tovariši zamerili. Nastale stroške pa ste nosili Vi. V koliko je bila Vaša »spomenica« nepoplačljiva pred sodiščem, prečitajte »izjava«, ki ste jo priobčili v Vašem »Edinstvu«. Hoteli smo poravnati zadevo tovariško, a nam na naš tozadevni dopis niste dali niti odgovora. Zato in v tem smislu jo je moralo »žigosati« sodišče. — Andrej Škulj.

— Gospode Pavla Plešničarja, Rudolfa Dostala, Luko Jelenca in Ivana Šmajdka, ki so bližje »Edinstvu« vprašamo: Na katero adresno so naslovljene besede lista »Edinstvo«, ki piše »Spravljive ljudi v ospredje, peteline pa na gredel! Ne bodite slepi!« — Kdor ni slep je lahko videl našo skrajno spravljivost, tako da nam lastni člani očitajo preveč popustljivosti in obzirnosti ter izrabljanje naše dobrote.

— e Krivična premeščanja po čl. 71. »Edinstvo« naštevajo nekaj slučajev premeščanj po čl. 71., za katere je poverjeništvu UJU povečini šele sedaj izvedelo iz »Edinstva«. Prizadeti niso prijavi poverjeništvu, da se jim je zgodila krivica. Za dva slučaja, ki sta bila prijavi poverjeništvu UJU, je pa to tudi takoj storilo svojo dolžnost in je interveniralo pri prosvetni upravi. Sedaj pa vprašamo »Edinstvo«, kaj pa je ono storilo v obrambo učiteljskih pravic, posebno za svoje člane, kakor pravi. Ali je to kaka resna obramba, če se sedaj te slučaje izigrava in se jih izrablja proti nasprotni struji? Za vsakega resnega človeka je taka obramba le norčevanje iz premeščanj. V koliko so z dotičnimi premeščeni res bile storjene krivice, bo pojasnil lahko sam g. šef prosvete dr. Lončar in pristojni upravni funkcionarji, ne pa poverjeništvu, ki ni imelo opravka s premeščeni. Ako bi pa prizadeti prijavi slučaje poverjeništvu UJU, bi isto tudi interveniralo in zahtevalo pojasnil pri inspektorju gosp. dr. Lončarju, kakor pri vseh drugih šefih, ne pa samo pri izvoljenih, kakor je bila v prejšnjih časih navada. Če ne mislite resno delati za interese učiteljstva in hočete slučaje le izigravati, potem pustite vsaj druge pri miru, da bodo lahko resno delovali za interese in koristi učiteljstva. Časi, ko se je z učiteljskimi nameščaji in premeščaji uganjal strankarski šport, so minili — to je naše resno prizadevanje.

— e Vprašanje na gospoda »še« — nadzornika »Edinstvo« prinaša v zadnji številki več premeščenj iz vsakega šerajona. Upamo, da se ne strinjate z izrabljanjem teh slučajev sedaj v »Edinstvu«, ker to ni resen boj za zakonitost in učiteljske pravice.

Učitelj iz še-vašega okraja.

— e Ker smo razdvojeni pravi »Edinstvo«, da se pri nameščanjih ne ozira na vse enako in so ljubši »pristaši« kakor »protivniki«. — Kdo pa je kriv, da smo razdvojeni? Edino ustvaritelj »Edinstva«. Je li bilo treba snovati »Edinstvo« in delati razkol v učiteljskih vrstah? Mari bi se skupno borili za interese učiteljstva. Imeli smo strnjeno že ves učiteljski stan in bili bi lahko zelo močni, sa ste šli razbit enotne vrste vsega stanu.

— e Tudi redukcijo nadzornikov izražajo »Edinstvo« za zavrkanje, namesto da bi se zavzelo za nadzornike in pomagalo enotno nastopiti proti nameravani redukciji. Naj ne pokaže »Edinstvo«, kaj je že pozitivnega napravilo v korist učiteljstva. Samega razdiranja in oviranja resnega dela za koristi učiteljstva in šole bo kmalu sito tudi učiteljstvo. Komur je mar za resno delo v blagor učiteljskega stanu, mora uvideti, da se po potih, po katerih hodi »Edinstvo«, ne pride do koristi za učiteljski stan.

— e Same osebnosti ima »Edinstvo«. V zadnji številki se obregne ob tov. Hrena trikrat, Godčevo dvakrat, Lapajneja osemkrat, Andreja Škulja štirikrat, Mencina enkrat, Macarola petkrat, Möderndorferja dvakrat. Tako grize na vse strani.

Učiteljski pravnik.

— Š Bolniški dopusti, strožji predpisi. Da se uvede pri postopanju in podeljevanju bolezenskih dopustov točna evidenca in da se prepreči zloraba bolovanj od strani učiteljstva, je predpisal g. minister prosvete poseben vzorec prošnje za bolezenske dopuste, v katerih prošnjah mora prosilec s a m navesti vse dopuste v dobi 4 let nazaj od dneva prošnje. Sreski in oblastni šolski nadzorniki morata ugotoviti pravilnost vseh navedb ter s svojim lastnoročnim podpisom jamčiti za pravilnost. Vsako napadno navedbo od kogarkoli, bo ministrstvo disciplinsko najstrožje kaznovalo, prošnje pa, ki ne bodo obsegale vseh podatkov, se v obče ne bodo vzele v pretres, a s prosilecem se bo postopalo, kakor da navedbe v prošnji niso pravilne. Prav tako se bo postopalo s prošnjami in prošlci, ki bodo opremjali prošnje za bolezenski dopust s privatno zdravniškimi izprijevili.

Velika župana in sreski poglavarji morajo naročiti svojim sanitetnim referentom, da postopajo pri izdajanju uradno-zdravniških mnenj v svrhu dopusta učiteljstvu z vso strogostjo.

— Š Ocenjevanje učiteljstva; povprečna ocena. Z oziranjem na dvoumja, ki so se objavila pri odloku ministrstva prosvete O. N. br. 34.215 od 31. decembra 1926, s katerim se je izpremenila naredba poverjeništvu za bogočastje in uk o usposobljenosti nem ocenjevanju učiteljstva osnovnih šol v Sloveniji z dne 23. aprila 1920 Ur. l. 2., št. 52., toč. 194 (Fink I., 49), je odločilo ministrstvo, da se omenjeni odlok ministrstva prosvete izpopolni sledeče: 1. Čl. 5., toč. 4. se dopolni z besedami: »ki se istočasno s priobčenjem ostale službene ocene priobčuje posameznim učiteljem«. 2. Pod čl. 5. se vstavlja kot točka 5.: Povprečna službena ocena je: a) prav dobra (4) še, ako sta vsaj marljivost in uporabnost ocenjeni s 4; b) dobra (3) še, ako sta vsaj marljivost in uporabnost ocenjeni s 3; c) zadostna (2) še, ako sta vsaj marljivost in uporabnost ocenjeni z 2; č) nezadostna (1), kadar je marljivost ali uporabnost ocenjena z 1. V ocenju je računati učiteljevo izvenšolsko delovanje (čl. 5., toč. 2. Naredbe) tako, da se upošteva to delovanje pri ocenjevanju marljivosti in uporabnosti. Ocena o vedenju se ne računa v povprečno oceno, marveč se ji dostavlja s številko v oklepaju; vedenje »nepravilno« (1) se smatra kot splošno slaba ocena. 3. Končno se izmenja čl. 10. v (toč. 1. in 2.) Naredbe poverjeništvu za bogočastje in uk o usposobljenosti nem ocenjevanju učiteljstva osnovnih šol v Sloveniji z dne 23. aprila 1920, Ur. l. II., št. 52., toč. 194 (Fink I., 49), tako da se glasi: »Oblastni šolski nadzornik ne ocenjuje sam, marveč predlaga poročila o nadzorovanju osnovnih šol in učiteljev pristojnim sreskim poglavarjem z naročilom, na sreska ocenjevalna komisija upošteva ta poročila pri ocenjevanju dotičnih učiteljev. Kadar nadzoruje učne osebe zaradi predpisov čl. 100. čin. zakona, so njegovi predlogi za oceno dotičnih učiteljev za sresko ocenjevalno komisijo obvezni.«

Učiteljstvo v drugih državah.

— td Vsesibirski kongres Udruženja prosvetnih delavcev v Novosibirsku novembra 1926.

Resolucije:

1. Administrativno-organizatornega značaja.

Kongres zahteva, da se v svrhu intenzivnejšega prosvetnega delovanja izboljša organizacija prosvetnih oblasti nekaterih nižjih upravnih edinic;

da se sistemizirajo mesta gubernijskih nadzornikov, ki naj bodo iz vrst prosvetnih delavcev, najbolj gorečih in delavnih;

da se stalno vodi in nadzira metodično izobrazbo in delo narodnih prosvetiteljev po okrajnih metodičnih uradih ter gubernijskih metodičnih komisijah ter z oskrbovanjem metodične literature;

da se pristopi k izvrševanju zaključkov III. sestanka sibirskega eksekutivnega komiteta (Ekzekom), ki zahteva odpravo nenormalnih odnošajev nešolskih oblasti k prosvetnemu delavstvu;

da se izplačajo razni zneski, ki jih dolguje država učiteljstvu;

da se izboljša poslovanje denarnopostnega prometa;

da se ublažijo prevelike zahteve okrajnih in gubernijskih eksekutivnih oblasti, tihoče se dela prosvetnih delavcev ter da se omenjene oblasti ne vtičejo v pedagoško delovanje učiteljstva. Istočasno se opozarja sibirsko prosvetna uprava na nepravilno delovanje nekaterih prosvetnih oblasti (Tulunovskoje, Krasnojarskoje itd.) pri premeščanju in odpuščenju prosvetnih delavcev iz službe ter zahteva tozadevno preiskavo;

da se posamezne prosvetne oblasti točno izvestijo, kolike proračunske zneske naj uporabljajo v proračunskem letu;

da se popolnoma izčrpajo proračunske vsote za leto 1926./27. v prosvetne potrebe, ker je ta proračun aktiven;

da se doseženi nivoju učiteljskih plač v prihodnjem proračunskem letu zvišajo;

2. Socialno-vzgojnega značaja — za podeželske šole:

da se podaljša šolsko leto podeželskih šol, ker v pričo sedanjega kratkega šolskega leta (100—110 dni) ni mogoče izpolniti učnega načrta Gusa (Gossudarstvenij učebnij sovjet) in da se pravočasno popravijo šolska poslopja ter preskrbijo z gorivom in učnimi pripomočki;

da se posveti vsa pažnja okrajnim šolam, ki naj bodo žarišče prosvetnega in pedagoškega delovanja celega okraja;

da so te šole vse deležne materialne podpore, ne pa samo 30% od njih, kot je to bilo dosedaj;

da se izdajo učne knjige, v katerih se bo obdelovala predvsem snov iz sibirskega življenja in sveta. Te knjige naj sestavljajo izkušeni sibirski učitelji po navodilih, ki jih naj izda sibirsko prosvetna uprava;

da se uvedeta v vsakem okraju mesti dveh nadomestilnih učiteljev, ki bosta nadomeščala učitelje v slučaju bolezni;

da šolske oblasti skrbijo za dovoljno število podeželskega učiteljstva in da mu dajo na razpolago metodično literaturo;

da se izpopolnijo obstoječi zavodi za vzgojo prosvetnih delavcev, da bodo mogli dati potrebno število učiteljstva in da se bo lahko izvedla »splošna šola«.

Začasno naj se ustanovijo tečajji za vzgojo učiteljstva.

3. O višji izobrazbi:

da se potrdi sibirsko prosvetna uprava in tozadevno vpliva pri centralnih oblastih, da se izboljša v Sibiriji stanje srednjih in višjih šol. V Sibiriji vlada občutno pomanjkanje višje kvalificiranih kulturnih delavcev vsled velike razdalje od kulturnih središč, pomanjkanje znanstvene literature, nesorazmerne višine plač itd., kar silno škoduje splošnemu napredku Sibirije, posebno pa ekonomskemu in vsled tega zastaja industrijalizacija Sibirije. Zato naj sibirsko prosvetna uprava zahteva sledeče:

da se dovolijo proračunske doklade za ustanavljanje, renoviranje in izpopolnjevanje višjih šol, za nabavo znanstvene literature in za poučne ekskurzije po celi Uniji in po inozemstvu;

da se povišajo plače znanstvenim delavcem v Sibiriji;

da se povišajo štipendije visokošolcem ter ustanavljajo dijaški domi in kuhinje;

da se dovoli dijaštvu primeren popust pri nakupu šolskega materiala.

UČITELJSKE PLAČE V RUSIJI.

Pred dvema letoma je bilo materialno stanje učiteljstva jako slabo, kar vidimo iz tega, da so učiteljske plače dosegale svoj najvišji nivo do 25 rubljev (Belo — Rusija), v drugih krajih pa variirale od 9—19 rubljev z dokladami od 10—11 rubljev mesečno (25 rubljev = 700 Din).

Letos je stanje nekoliko bolje, kar se vidi v sledeči statistiki:

Učitelji osnovnih šol (1 stopnje) dobivajo mesečno od 28—29 rubljev (Sibirija) do 45 rubljev (Moskva).

Učitelji II. stopnje od 38 rubljev (Sibirija) do 54 rubljev (Niži Novgorod).

Učitelji »podeželske mladine« od 34 rubljev (Sibirija) do 54 rubljev (Leningrad).

Učitelji v analfabetskih tečajih do 46 rubljev (Leningrad).

Učitelji v tečajih za prosvetevanje kmetijskega ljudstva od 20 rubljev (Kazan) do 38 rubljev Leningrad).

Učitelji v politično-kulturnih tečajih od 32 rubljev (Kazan) do 86 rubljev (Kavkaz).

Razen tega dobivajo šolski upravitelji na mnogorazrednih šolah doklade, ki variirajo od 3 do 5 rubljev za vsak razred.

Razpisi služb.

— r Razpis učiteljskih služb v ljubljanski oblasti. Upraviteljska mesta so zaznamovana s pripisom št. 1, upraviteljic s št. 2, učitelj št. 3, učiteljic št. 4, veroučitelj št. 5 poleg krajevne imena: Ljubljana — mesto: na I. dekliški osnovni šoli 4; na Barju 3; na VI. dekliški osnovni šoli 5; na III. dečjem zavetišču 1 služba za učiteljico-upraviteljico (II. kategorije) in 1 služba za otroško vrtnarico (III. kat.); srez Brežice: v Kapelah 4; srez Kastav: pri Sv. Mateju 5; srez Kočevje: v Ribnici 4; srez Kranj: v Škofji Loki 3; srez Laško: v Hrastniku 3; srez Ljubljana — okolica: v Sostrem 3, na Viču 5; srez Logatec: v Igavisi 1, 4; srez Novo mesto: v Birčni vasi 4; srez Radovljica: na otroškem vrtcu na Jesenicah 1 služba za otroško vrtnarico. Prošnje je vložiti najkasneje do 20. marca 1927. Podrobneje v »Uradnem listu«.

— r Razpis učiteljskih služb v Mariborski oblasti. Upraviteljska mesta so zaznamovana s pripisom št. 1, upraviteljic št. 2, učitelj št. 3, učiteljic št. 4, poleg krajevne imena: Srez Celje: Blagovna 4, Čemšenik 1, Dobrna 3 ali 4, Dramlje 4, 4, Griže 4, Sv. Jurij ob Taboru 3, Loke pri Sv. Juriju ob Taboru 1, Sv. Lovrenc pod Prežimom 4, Motnik 1, Sv. Pavel pri Preboldu 3, Petrovče 3 ali 4; Svetina 1, Store 3, Vransko 4, 4. Srez Dolnja Lendava: Beltinci 3, Bogojina 3, 4, Dobrovnik 4, Gančani 4, Gomilica 4, Hotiča 1, 4, Izakovič 4, Kapca 1, Kobilje 1, 4, Mala Poljana 1, 4, Motvarjevi 1, Odranci 3, 4, 4, Srednja Bistrica 4, Turnišče 3, 4, 4, 4, Velika Poljana 1, 4. Srez Dravograd: Sv. Anton na Pohorju 1, v Črni 4, 4, Guštanj 4, Sv. Jernej nad Muto 1, Kapla 1, 4, Mežica 3, na Muti 4, Sv. Primož na Pohorju 1, Vuhred 1, Vuženica 4. Srez Gorjanski grad: Ljubno 4, Nova Stifca 1, 4. Srez Kobilje: Čadram 3, Sv. Jernej 4, Kebejl 1, 4, Konjice 4, Sv. Kunigunda na Pohorju 4, Vitanje 4. Srez Ljutomer: Sv. Jurij ob Ščavnici 4, Sv. Križ pri Ljutomeru 3, 3, 4, Ljutomer 3, Lokavec 4, Mala Nedelja 4, Negova 4, Stogovci 3, 4. Srez Maribor desni breg: Sv. Martin na Pohorju 1, 4, Poljčane 3, Zgornja Polškava 3 ali 4, Ruše 3, Slivnica 4, Studenci pri Mariboru deš. 3, dekl. 4, Tinje 4, Sv. Venčeslav 4. Srez Maribor levi breg: Sv. Ana v Slov. goricah 4, Sv. Anton v Slov. goricah 1, Sv. Barbara v Slov. goricah 1, 3, Sv. Duh na Ostrnem vrhu 1, Sv. Benedikt v Slov. goricah 4, St. Ilj v Slov. goricah 3, Sv. Jakob v Slov. goricah 4, Sv. Jurij ob Pesnici 3 ali 4, Sv. Jurij v Slov. goricah 4, Sv. Križ nad Mariborom 1, 4, Marjia Snežna 1, 4, Sv. Martin pri Vurbergu 4, Sv. Rupert v Slov. goricah 1, 4, 4, St. Ladki vrh 4, Svečina 4, Sv. Trojica v Slov. goricah 3 ali 4. Srez Murska Sobota: Adrijanci 1, Bahovci 4, Budinci 1, Cankova 4, Dolnje Slaveče 1, Fikšinci 1, Fokovci 4, Gerlinci 1, Kančevci 1, Kramaroviči 4, 4, Križevci 4, Kungljič 3, Kupšinci 4, Kuzdobljan 1, 4, Mačkovci 1, Markovci 4, Martjanci 4, Moščanci 1, Murska Sobota 3, 3, 4, Pertoča 1, 4, 4, Predanovi 1, Pucanci 4, Serdica 1, 4, Stanjevič 1, Sv. Jurij 4, 4, Šulinci 1, Veliki Dolenci 4, Vidonci 11, 4. Srez Ptuj: Sv. Andraž v Halozah 4, 4, Sv. Andraž v Slov. goricah 4, Sv. Barbara v Halozah 1, 3, 4, 4, Cirkovci 4, Sv. Duh v Halozah 1, 4, Sv. Lenart pri Veliki Nedelji 3, Sv. Lovrenc na Dravskem polju 4, Sv. Lovrenc v Slov. goricah 4, 4, 4, Majšperg 4, Sv. Marieta niže Ptujca 3, 4, Sv. Marko niže Ptujca 3, 4, Nova cerkev 3, 4, 4, Ormož 4, Polenšak 4, Runč 1, 4, Svetinje 4, 4, 4, Sv. Tomaž 3, 4, Vurberk 4, 4. Srez Slovenjgradec: Sv. Andraž pri Velenju 4, Sv. Florjan v Dolici 1, 4, St. Ilj pod Turjakom 3, St. Janž pri Dravogradu 1, 4, St. Janž na Vinški gori 4, Sv. Jošt na Kozjaku 1, Pameče 1, Plešivec 1, Sele-Vrhe 1, Slovenjgradec 1, 3, Skalski Cirkovci 1, Šmartno pri Slovenjgradcu 4, Šoštanj 3, 4, 4, St. Vid nad Valdekom 1, Zavodnje 1. Srez Šmarje pri Jelšah: Sv. Florjan 4, 4, Koprivnica 1, Kostričnica 4, Sv. Križ pri Rogaski Slatini 4, 4, Loka pri Zusnu 1, Olimje 1, Sv. Peter pod Sv. gorami 3, Pilštanj 4, 4, Rogaska Slatina 4, Slivnica 3 ali 4, St. Vid pri Planjini 1, Zbilka 4. — Prošnje za gori navedena mesta je vložiti najkasneje do 25. marca 1927. Podrobnejši razpis je v »Uradnem listu«.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

— pev. Prihodnji pevski tečaj se bo vršil: za ženski zbor 18. marca ob 9. uri, za mešani zbor 19. in 20. marca ob 9. uri v Glasbeni Matici. — Odbor.

Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani

priporoča iz svoje zaloge učila:

Toplomer 40° R in 50° C Din 30.—
Toplomer 80° R in 100° C Din 35.—
Barometer Din 225.—
Kvadratni meter (m²) na platnu in palicah Din 100.—
Kubični meter (m³), zloziljiv iz 12 meter-skih palic, Din 180.—
Kubični decimeter (dm³), razstavljiv na cm³, Din 48.—
Papirnati meter (v širokosti 1 dm) Din 5.—
Šolski meter (palica) Din 32.—
Magnetna palica Din 36.—
Magnetna podkev 12 cm Din 16.—
Kompas v kovinasti in s steklom zaprti škatici Din 50.—
Ravna natega Din 20.—
Kriva natega Din 12.—
Vodomet Din 20.—
Meden obroček s kroglico Din 54.—
Spiritna svetiljka Din 18.— do Din 24.—
Električno nihalo Din 16.— do Din 56.—
Volkov element Din 116.—
Steklena palica Din 20.— do Din 30.—
Ebonitna palica z drgalom Din 42.—
Elektroskop Din 170.—

Lejdenska steklenica Din 84.—
Izpraznjevalec Din 30.—
Heronova buča Din 38.—; Heronova buča, zapiralo iz medi, Din 160.—
Sesalka, steklena, Din 70.—
Tlačilka, steklena, Din 70.—
Vzvod Din 120.—
Škripec Din 18.—
Svinčnica Din 15.—
Grebilca Din 20.—
Računalo s 100 kroglicam Din 260.—
Stavnica za elem. razred (lesena kaseta) Din 220.—
Številčne table od 1—10 Din 120.—
Serija številic od 1—10 Din 10.—
Tisočna razpredelnica na močnem papirju Din 40.—, isto za števila do 100 Din 40.—
Ravnila za šolsko tablo 120 cm Din 30.—, 150 cm Din 40.—
Položna ravnila za šolsko tablo 150 cm Din 50.—, 175 cm Din 54.—
Šestila za šol. tablo Din 72.—
Geom. telesa: Kocka Din 14.—, tristana in štiristrana prizma à Din 14.—, štiristrana piramida Din 16.—, tristana piramida

Din 18.—, valj Din 14.—, stožec Din 16.—, krogla Din 16.—
Kotomer za šol. tablo Din 72.—
Lesena stojala za epruvete Din 10.— do Din 13.—
Lesena stojala za kuhanje Din 62.—.

STENSKI ZEMLJEVIDI:

Orožen-Capuder: Stenski zemljevid Slovenije, Din 360.—
Cvijić: Karta kraljevine SHS, Din 340.—
Gavazzi: Stenski zemljevid SHS, Din 320.—
Franović-Gavazzi: Karta balkanskega polotoka, Din 450.—
Stenski zemljevidi Afrike, Severne in Južne Amerike, Din 450.—
Stenski zemljevid Azije Din 540.—, Avstralijske Din 350.—
Globus (34 cm), hrv. tekst, Din 520.—
Modestin: Fizička karta Evrope sa novim drž. granicama, Din 450.—
Modestin: Istočna polutka in zapadna polutka zemlje à Din 450.—
Vsi navedeni zemljevidi so napeti na močnem platnu ter opremljeni s palicami.

V zalogi so različne stenske slike za prirodopisni, prirodoslovni, zemljepisni i. dr. pouk.

Naročajte edino lev Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6

Nova napredovanja, imenovanja, upokojitve itd.

—i Ukazno so upokojeni: Ludovik Černej, Luka Starec, Viljemina Lesnika, Rudolf Mencin, Agneza Stara, Jadviga Prudič-Strel, Ljudmila Glinšek, Olga Medved-Jonke, Ana Grmovšek-Ciček, Ana Pfeifer; po ministrski odredbi je upokojena Ema Slejko.

—i Odpust iz državne službe. Po čl. 153. čin. zakona in določb drž. zak. za bivšo Štajersko br. 65. od 1905 je odpuščen iz državne službe Emerik Ruž, učitelj v Murski Soboti.

Naša gospodarska organizacija.

—g Članom Učit. Samopomoči. V zadnjih dneh februarja t. l. ste prejeli položnice za 133. (Janez Kristl, Slov. Bistrica) in 134. smrtni slučaj (Matija Pirc, Maribor). Ker je zadnji član — M. Pirc — umrl 24. februarja t. l., ga obvestilo v zadnjem »Učiteljskem Tovarišu« ne omenja. — Sporočam še, da je 2. februarja t. l. umrl član Matija Heric iz Maribora (135. smrtni slučaj). Za ta smrtni slučaj dobite položnice v zadnjih dneh marca t. l. — Prosim vse, zlasti še zamudnike, da nakažete na položnicah zaznamovane zneske takoj v prvih dneh meseca. — Zadnja izplačana posmrtnina (M. Pirc) je znašala 10.255 Din. Danes je 2049 članov.

—g Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani. V februarju sem prejel sledeča vplačila: Štefanija Sojer v Fari vasi 10 Din, I. deška osnovna šola v Ljubljani 110 Din, Slavko Šarabon pri Sv. Ani 10 Din, učiteljsko na Viču po Adeli Šušteršičevi 390 Din, Ivan Šumperer v Adlešičih 20 Din, učiteljsvo v Starem bregu 190 Din, Pavla Dežmanova v Komendi 10 Din, Albin Lajovic iz Tržiča 50 Din, učiteljice I. deških osnovne šole v Ljubljani 140 Din, Janko Toman iz Móravč namesto venca na grob Terezije Tomčeve 100 Din, France Špan, učitelj iz Drašič, nabral v veseli družbi 70 Din, zbirka na sestanku ljubljanskega učiteljskega 262 Din. Z današnjim izkazom znašajo letošnji prispevki 3038 Din 5 p. Josip Kobal, blagajnik.

Društvena zborovanja UJU.

Vabila

— Učiteljsko društvo UJU za kočevski okraj zboruje dne 18. marca 1927 v Kočevju. Na dnevnem redu je predavanje tov. Leo Pibrovca o temi: »Moderni razvoj šolstva, delovna šola in drugi šolski tipi« in poverjenika A. Skulja »Šolski vrt in njegova umna uporaba«. Natančnejši spored objavimo v prihodnji številki »Učit. Tovariša«. Udeležba obvezna! — **Podpredsednik.**

— Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj zboruje 12. t. m. ob 10. uri v »Narodnem domu« v Mariboru. Dnevni red: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Poročilo pedagoškega odseka. 3. Eventualno predavanje. 4. Slučajnosti.

— Učiteljsko društvo za okraj Sv. Lenart zboruje v torek, dne 8. marca 1927 ob 10. uri pri Sv. Lenartu v Slov. goricah po sledečem sporedu: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Deška ročna dela brez delavnice, predava tov. Humek. 3. Poročilo o seji širjega sosveta, poroča tov. Golež. 4. Predlogi in slučajnosti. Udeležite se zborovanja polnoštevilno. — **Predsednik.**

— Belokranjsko učiteljsko društvo zboruje dne 12. marca 1927 v osnovni šoli v Črnomlju ob 11. uri. Dnevni red: 1. Praktični nastop tov. Tončiča v osnovni šoli v Črnomlju. 2. Čitanje zapisnika. 3. Razgovor o hospitaciji. 4. Volitev prosvetnega odseka. 5. Debata o revizijskem poročilu. 6. Slučajnosti. Pridite vsi! — **Odbor.**

Poročila:

+ Zborovanje učiteljskega društva za Maribor in bližnjo okolico se je vršilo dne 19. januarja ob 9. uri na III. deški osnovni šoli v Mariboru po določenem dnevnem redu.

Predsednik tov. Skala otvoril zborovanje in poročal, da je odbor, ki je imel po sklepu zadnjega zborovanja redigirati resolucijo glede na naša materialna vprašanja, isto dovršil. Sestavila sta jo tov. Alt in Grčar, in sicer prvi del tov. Grčar, drugi pa tov. Alt.

Resolucija je objavljena na drugem mestu. Da jo v razpravo. Ker se nihče ne prijavil k besedi, jo da na glasovanje in je soglasno sprejeta.

Dopisil. Tov. predsednik prečita sledeče dopise.

1. Izvršni odbor UJU Beograd pošilja načrt šolskega zakona, ki ga je sestavil prosvetni referent za prečanske kraje v ministrstvu prosvete v Beogradu.

2. Poverjeništvu UJU Ljubljana pošilja dopis glede na obisk društvenih zborovanj po članih ožjega sosveta.

3. Poverjeništvu UJU Ljubljana glede na revizijo in gospodarsko stanje poverjeništvu UJU Ljubljana.

K dopisu pod 2. se oglasi tov. Grčar, ki meni, da se obiskov članov sosveta ne bojimo, marveč le želimo, da nas ti posečajo na zborovanjih, ker se s tem ustvarjajo tesne vezi med društvi in poverjeništvom. Pridajo pa naj le posamezni in ne po več skupaj. Tov. predsednik misli, da ni dolžnost društev javljati članom sosveta čas zborovanj. Tega ni v pravilih društev. Ako je to potrebno, naj se ta točka vnese v pravilnik UJU. Urediti je zlasti kritje stroškov. Ako društvo koga povabi, je obvezno kriti stroške.

Razgovor o novem načrtu šolskega zakona. Preden poda tov. predsednik besedo poročevalcu o novem načrtu, omeni, da sicer ni verjetno, da bi v zakonila ta načrt vlada že v bližnjem času, kljub temu pa je potrebno, da se pomenimo o njem in razpravljamo. Čim večkrat bomo razpravljali o šolskem zakonu, tem bolj ga bomo poznali. Tov. Grčar govori nato o Projektu novega šolskega zakona. Naslanjaje se na zgodovinski razvoj šolstva pri nas od leta 1855. dalje, pride k razmotrivanju predloženega osnutka šolskega zakona. Njegov referat je tako stvaren in sloni na posebnih principih nekega svetovnega nazora, da ga podajamo v izčrpnem izvlečku na drugem mestu.

K poročilu so se oglašili tov. Hren, Malenšek in Vomer. Tov. Hren meni, da je treba posebno poudarjati našo zahtevo po šolski obveznosti. Ugaja mu način razprave ter povdarja, da bi bila rešitev disciplinskega postopanja v smislu tov. Grčarja prav dobra.

Tov. Malenšek pravi, da bi bil sedaj čas, da bi se v zakon vnesle učiteljske zbornice.

Tov. Grčar predlaga, da bi se v februarju vršilo zborovanje, na katerem bi se obravnaval člen za členom.

Tov. Skala pravi, da se bo to zgodilo kasneje, ker bo v februarju občni zbor.

Določitev dneva za občni zbor. Določi se 16. februar.

Slučajnosti. Tov. Burnikova želi, da bi člani poravnali pravočasno zaostalo članarino. Tudi naj člani(ce) pravočasno javljajo pristop oziroma izstop iz društva. Treba je tudi, da članstvo poravnava 150 Din za zakonik.

Tov. Alt omenja razstavo, ki jo namestava privediti »Podmladek Rdečega Križa«. Zato prosi člane, naj se izrazijo, kje in kdaj naj bi se vršil sestanek o predpripravi za omenjeno prireditve.

Tov. Hren priporoča tovarišem, da bi se ob smrtnih slučajih tovarišev potrudili in pokojnikom zapeli nagrobnico.

S tem je dnevni red izčrpan in predsednik zaključil zborovanje.

+ Slovenjebistriško učiteljsko društvo je imelo letni občni zbor dne 12. februarja v Slovenski Bistrici. Tov. Logar je izčrпно opisal potovanje po Čehoslovaškem ter prepletal opis z različnimi zgodovinskimi zanimivostmi. V duhu nas je vodil iz Zlate Prahe k Visoki Tatri ter zlasti povdarjal gostoljubnost bratov Čehov. Priporoča vstop v U. F. S., ki nudi za malo — mnogo!

Pri volitvah je bil izvoljen skoraj izključno stari odbor s tov. Jožko Rainerjem na čelu. — Pl.

+ Občni zbor dolnjelendavskega učiteljskega društva se je vršil 5. februarja 1927 na Hotizi. Navzočih je bilo 33 članov.

Občni zbor je otvoril tovariš predsednik ter je takoj prešel na dnevni red. Po prečitanih zapisnika zadnjega občnega zboru so sledili dopisi.

Poverjeništvu UJU Ljubljana je dostavilo prepise dveh predlogov učiteljskega društva v Murski Soboti. Ker sta oba predloga velevažna za vse učiteljsvo v celem Prekmurju, so člani oba soglasno sprejeli.

Dopis poverjeništvu UJU glede pristopa k »Zvezi državnih nameščencev za Slovenijo«. Soglasno se sklence pristop.

Sprememba pravil. Tov. Peternel stavi dva predloga: 1. da se vrši redni občni zbor vsako leto meseca junija; 2. da se z ozirom na število članov zviša število odbornikov na 7. Oba predloga se sprejemata.

Poročilo o seji širjega sosveta v Celju je podal tov. predsednik precej obširno. Tov. Kontler je stavljal predlog, da izreče društvo poverjeništvu za postopanje v slučaju Möderndorfer pohvalo; predlog se sprejme soglasno.

Referat tov. Krepsa »Šolski vrtovi«. Predavanje je bilo vsestransko zanimivo. Sprejela se je resolucija, ki se dostavi merodajnim organom, da se že enkrat reši vprašanje šolskih vrtov, da bodo lahko služili svoji nameni.

Pri slučajnostih se je izvolil anketni odbor za proučevanje novega šolskega zakona; v odbor so bili izvoljeni tov. Cepuš, Kontler, Sprager, Birs, Preininger in Schneiderjeva.

Tov. Birs je pozval navzoče člane, da vsestransko podpirajo mladinski list »Slovenska Krajina«, posebno pa, da ga priporočajo ter razpečavajo med mladino.

Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor sledeči člani: Peternel, Zeleznik, Izidor Horvat, Preininger, Ozmeč, Kontler in Birs. Izidor Birs, tajnik.

+ Celjsko učiteljsko društvo je imelo svoj letni redni občni zbor dne 15. januarja 1927. Izmed 152 članov je bilo navzočih 110.

Tajnikovo poročilo. V minuli poslovni dobi je društvo imelo 5 zborovanj z 8 predavanji oziroma daljšimi poročili. Članstvo je tekom leta naraslo od 135 na 152. V Celju se je vršila pokrajinska skupščina leta 1926., ki je stanovski organizaciji dala strogo stanovsko smer in pričela z uspehom zdraviti bolne finance organizacije. Pri tem razčiščenju je sodelovalo tudi naše društvo.

Blagajna izkazuje prebitke in je bil tovarišu blagajniku izrečen absolutorij.

Knjižničar je poročal o stanju in prometu knjižnice, ki je v minulem letu obo-

gatela za več pomembnih del. Za bodoče leto je bilo knjižnici votiranih 500 Din.

Vstop v O. Z. je večina članstva po daljši debati odobrila z namenom, da tako ojači vrste onih, ki so za energično akcijo državnega uradništva.

O osnutku novega šolskega zakona je referiral tov. A. Volavšek. Pri razpravi je sodeloval velik del članstva in so se določili izpreminjalni predlogi. Tu se je zlasti povdarjalo, da bi značila izprememba točke 12. Čajkovčevega načrta, kakor jo je sprejela redakcijska komisija in se z njo na bivšem Štajerskem ukinja dosedanja polna osemletna šolska obveznost, nezasišani udarec modernim vzgojnim težnjam in narodni izobrazbi. Slovensko učiteljsvo proti taki okrnitvi svojega šolstva najostreje protestira.

Društveni odbor ostane neizpremenjen v funkciji do konca tekoče poslovne dobe.

Pri slučajnostih je bil storjen sklep, da se zaprosi prosvetni inšpektor za ustanovitve komisije Zdravstvenega odseka v Celju, ker bi to učiteljsvu celjskega in bližnjih srezov bilo v veliko olajšanje dosedanjih prilik. — R.

Književnost in umetnost.

—k »Mladina«. Izšla je 4.—5. številka gornje revije s sledečo vsebino: V začetku je 11 pesmi, en dramski prizor, nato članki Rehar: Najnovejša nemška dramatika, Kreft: Ruski teater, Premru: Slovenstvo in naši kulturni delavci, Aleš: Slovenija Slovincem, Košak: O popularizaciji umetnosti, Vihin: Socialna reakcija v Jugoslaviji, Mlinar: Znanost v novi Rusiji, Mlinar: Nekaj o sodobni vzgoji, Košak: Rihard Jakopič in Zapiski.

—k Zgodovina likovne umetnosti v zahodni Evropi. I. del, I. snopič, spisal Izidor Cankar; izdala Slovenska Matica v Ljubljani. Cena v knjigarnar 80 Din, naročeno pri Slovenski Matici 70 Din. Prvi snopič tega dela obsega: Slikarstvo od začetkov krščanske umetnosti do leta 1000. Delo bo izšlo v V. delih in bo imel vsak del po dva snopiča. To je prva slovenska umetnostna zgodovina in zato pozdravljamo izdajo tako obširnega dela, ki bo zelo obogatila našo znanstveno literaturo.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu Tečaj za rokotvorni pouk v Ormožu, A. Novak: Malo odgovora, pride v prihodnji številki. Društva prosimo, da kolikor mogoče skrčijo poročila o zborovanjih, ker je dolga poročila težko hitro uvrščati.

Rokotvorni pouk.

Vse potrebščine za KNJIGOVEŠTVO IN KARTONAŽO dobite najceneje v trgovini

„ŠAGRIN“ dr. z o. z. LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6. (nasproti Hotela Union.)

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva. vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5.—

NOVA ŠOLSKA TABLA
dvojna, na škripcih, se ugodno proda. Ponudbe na upravo U. T.

ZGODOVINSKO UČNO SNOV.

ki jo predpisuje novi učni načrt, dobite v J. Nerat: »Zgodovinski čitanki«, ki jo je založila Učit. tiskarna v Ljubljani. Cena je 15 Din.

UPRAVA POPOTNIKA
ima več nevezanih letnikov Popotnika na prodaj do leta 25/26 à 20 Din od leta 25/26 à 50 Din. Dalje ima posamezne številke vseh letnikov à 5 Din kora na razpolago.

UPRAVA ZVONČKA

ima več vezanih in nevezanih letnikov na prodaj in sicer boljše veza-

ne à 60.— Din, navadno vezane à 45.— Din in nevezane à 30.— Din. Dalje ima nešteto posameznih številke vseh letnikov à 3.— Din komad na razpolago.

Z LAHKOTO DOSEŽATE DOBRE USPEHE PRI POUKU.

ako imate uvedene ročne zemljevide kulturnih

skupin, katere je izdal Učit. dom v Mariboru. Izšli so sledeči: I. Pohorje s Kozjakom, — II. Slov. gorice s ptujskim in dravskim poljem, — III. Prekmurje z Medjimurjem, — VI. Celjska kotlina s Spodnjim slov. Posavjem, — V. Ljubljanska in Mariborska oblast (Slovenija). Cene znižane.

Naročajte vsa tiskarska dela
za društva, šole, urade itd. itd.
v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!